

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Vår ref.: 19/03828-7

Dato: 28. august 2019

Høringsinnspill til stortingsmelding om arbeidslivsrelevans i høyere utdanning

Universitetet i Stavanger (UiS) takker for invitasjonen til å fremme høringsinnspill til arbeidsrelevansmeldingen. UiS er svært positive til at Forskning- og utdanningsministeren ønsker å satse på arbeidslivsrelevansen som kvalitetsuttrykk i utdanningene og dermed legge til rette for gjensidig samarbeid mellom arbeidslivet og UH sektoren om samfunnets kunnskapsbehov og studentenes læring.

UiS er videre glade for at en slik arbeidsrelevansmelding skal ses i sammenheng med kompetansereformen *Lære hele livet* samt meldingen om internasjonal studentmobilitet. UiS ser fram til god dialog og godt samarbeid om denne meldingen, og har tro på at meldingen vil bidra til bedre og mer gjensidig samarbeid om samfunnets kunnskapsbehov og studentenes læring, og slik bidra til å styrke kvaliteten og arbeidslivsrelevansen i utdanningene.

Styret ved universitetet i Stavanger behandlet sak med forslag til høringsinnspill til stortingsmelding om arbeidslivsrelevans i høyere utdanning (*V-US 83/19 Invitasjon til å komme med innspill til stortingsmelding om arbeidslivsrelevans i høyere utdanning*).

UiS har i juni 2019, vedtatt revidert kvalitetssystem. I kvalitetssystemet inngår arbeidslivsrelevans som en av syv kvalitetsfaktorer. Det betyr at arbeidslivsrelevans skal være sentralt i emner, studieprogram og studieportefølje. Vår definisjon av arbeidslivsrelevans bygger på St.meld. nr. 16. I vårt kvalitetssystem defineres arbeidslivsrelevans slik:

Studieprogrammene ved UiS er utviklet i samarbeid med, og med relevans for, arbeidslivet. Utdanningene skal være relevante, slik at studentene blir forberedt på arbeidshverdagen og samfunnet de er en del av. Viktig erfaring sikres gjennom praksis og samspill med arbeidslivet.

Kvalitetssystemet sikrer også at innovasjon- og nyskappingskompetanse inngår i alle studieprogram. Innovasjon er også en av tre sentrale satsingsområder i vårt strategi.

For UiS er arbeidslivsrelevans svært sentralt når man utvikler og reviderer studietilbud. Studentene skal tilbys studier av høy kvalitet som har en verdi og relevans for arbeidslivet. Samtidig er universitet- og høyskolesektoren i en unik kunnskapsposisjon til å bidra til å videreutvikle og forme fremtidens arbeidsmarked ved å tilby utdanninger som stimulerer til endring og utvikling. Det er derfor viktig at det ikke utelukkende er arbeidsmarkedet som skal legge føringer for utviklingen av studietilbud, men at en generell dannelsesstradisjon opprettholdes. Arbeidslivet har behov for kritisk refleksjon. Dette kan kun skje gjennom at UH sektoren beholder sin autonomi.

Ved UiS har denne høringen vært behandlet i hele organisasjonen. Det er kommet innspill fra fakultetene. UiS sitt høringsinnspill har også vært forelagt universitetsstyret i styremøte 24. september 2019. De kommentarer som kom fram i styret er inkludert i vårt høringsinnspill.

Dette høringsinnspillet er strukturert i forhold til høringsinvitasjonens 6 punkter.

1. Hovedutfordringer knyttet til arbeidsrelevans og høyere utdanning

UiS mener at de utfordringene som er trukket fram i invitasjonen til innspill er relevante og viktige. Det er aspekter på ulike nivå innenfor sektoren. De omstillingene vi står overfor vil påvirke samfunnets kompetansebehov, og høyere utdanning må svare på mange av de behovene.

UiS har representanter fra arbeidslivet med i tilsyn med eksisterende studieprogram og ved etablering og akkreditering av nye studieprogram.

Generelt får vi tilbakemeldinger fra arbeidsgivere og kandidater om at studiene våre er relevante. De aller fleste får relevant jobb etter at de er ferdige med studiene. Likevel er det forskjeller mellom studier, noen har for svak arbeidstilknytning, og dette er noe vi må jobbe med framover.

Arbeidsmarkedet svinger, men utdanningsinstitusjonene skal ikke være like fleksible. Kompetanse som ikke er særlig etterspurt i dag, kan bli veldig viktig i morgen, og da kan det være en fordel at utdanningsinstitusjonene ikke «snur seg» så raskt som næringslivet er nødt til å gjøre.

Det er en del av vårt samfunnsoppdrag å tilby en solid grunnutdanning/basis. Type spesialkompetanse som arbeidsgiverne har behov for endrer seg relativt raskt, og så lenge vi har gitt kandidatene en solid basis, vil bedriftene og offentlig sektor selv kunne lære opp sine ansatte innen sine spesialfelt. Samarbeid med arbeidslivet må omfatte både forskning og utdanning. Det er viktig at disse ses i sammenheng gjennomgående i meldingen.

Studentprosjekter kan brukes som eksempler på hvordan teorien kan anvendes. Dette kan for eksempel være oppgaver og prosjekter som er utviklet i samarbeid med arbeidslivet.

Arbeidslivsrelevans må ikke begrenses til kun praksis. Både undervisningsformene, oppbygning av studieprogrammene og hele studieporteføljen må bidra til å svare på de behovene som finnes i samfunnet - regionalt, nasjonalt og internasjonalt.

UiS mener de store omstillingene vi står overfor utfordrer hvordan vi organiserer våre utdanninger. Gradsstrukturen og kvalifikasjonsrammeverket bør gjennomgå med henblikk på om dette gir den nødvendige fleksibilitet for fremtidsrettede utdanninger. Det samme gjelder økonomistyringsmodellen.

Omstillingene krever også bedre internasjonalt samarbeid både med andre utdanningsinstitusjoner og arbeidslivet. Et eksempel på nye måter å tenke på er *ECIU University*, en EU-støttet pilot for fornying av høyere utdanning i Europa. Denne universitetsmodellen tar utgangspunkt i utfordringene snarere enn i tradisjonelle fag- og gradstenking. (se <https://www.uis.no/om-uis/nyheter-og-presserom/uis-pilot-for-banebrytende-universitetsmodell-article133761-8108.html>). Dette er en måte å tenke innovativt rundt utdanning og samfunns- og arbeidslivsutfordringer. UiS er medlem av ECIU og inngår i nettverket av institusjoner som skal delta i en treårig pilot for ECIU University.

2. Samarbeid om høyere utdanning

I alle universitetets lokale og sentrale styrer, råd og utvalg sitter det eksterne medlemmer. En sentral oppgave for de eksterne medlemmene er å være brobyggere mellom UiS og arbeids- og samfunnsliv i arbeidet med studier og studieportefølje. Det kan likevel være en utfordring for arbeidslivsrepresentanter i styrer, råd og utvalg å ha reell påvirkning på innholdet i studieprogram og emner. Dette er særlig relevant der utvikling av studieprogrammene skjer uten at arbeidslivsrepresentanter er med. Institutttråd og Studieprogramutvalg har også eksterne medlemmer, men selv om disse nok er tettere på enn fakultetsstyrene er, oppleves nok prosessene likevel som for interne for representantene fra arbeidslivet.

For å sikre at representanter fra arbeidslivet er delaktig i utviklingen, har vi i vårt kvalitetssystem nedfelt at disse skal inngå i sakkyndige komiteer. I 2018 gjennomførte UiS tilsynspiloter med 3 studieprogram. I 2019 er internt tilsyn innført som en ordinær ordning og alle studieprogrammer skal gjennom internt tilsyn i løpet av en seksårsrykkel. Prosessen med interne tilsyn kan bli viktig for å diskutere og forbedre studienes relevans. I evalueringskomiteene sitter eksterne arbeidslivsrepresentanter. Da vi gjennomførte tilsynspilotene var bidragene fra de eksterne arbeidslivsrepresentantene verdifulle.

UiS skal gjennomføre kandidatundersøkelse høsten 2019. UiS planlegger å gjennomføre systematiske, rutinemessige kandidatundersøkelser med henblikk på å følge kandidatenes karriereløp.

Et innspill fra UiS er at kandidatundersøkelser gjennomføres nasjonalt samt at det gjennomføres tilsvarende undersøkelser der arbeidslivet er respondenter.

Når det gjelder samarbeid mellom høyere utdanning og arbeidsliv for øvrig, eksisterer det et omfattende samarbeid mellom våre fagfolk/forskere og fagfolk i bedrifter/næringsliv/offentlige virksomheter. Dette er knyttet til individer og ildsjeler i tillegg til representasjon i råd og utvalg. UiS kan likevel bli bedre med å få til et større og bredere institusjonalisert og systematisk samarbeid på studieprogramnivå. Utfordringene med arbeidslivsrelevans vil være ulike for de forskjellige utdanningsprogrammene. For profesjonsutdanningene er det en utfordring å skaffe tilstrekkelig antall praksisplasser, styrke kommunikasjon og samarbeid mellom lærested og praksisplass, og sikre kvaliteten i praksisopplæringen, ref. Studiebarometeret.

Det er nødvendig for UH-sektoren å planlegge sammenhenger mellom grunnutdanninger, etter- og videreutdanninger og forskningsporteføljen. Noen sektorer som lærerutdanninger og sykepleieutdanninger, har utviklet gode modeller for et slikt tripod samarbeide, men det gjenstår mye utviklingsarbeid på en rekke utdanninger for å få til dette. Arbeidslivspåkobling handler om å lage gode synergier mellom forskningssamarbeid og utdanninger. Gjensidig hospiteringsordninger, delte stillinger og deltidsstillinger blant ansatte i arbeidsliv og UH sektoren er virkemidler for å få til dette.

Samarbeidet med næringslivet om bachelor- og masteroppgaver er omfattende og godt, dette gjelder også for doktorgradsutdanningen. Utplassering av masterstudenter og næringslivs-ph.d.-kandidater i bedrifter gir godt utbytte. Internship/praksis ute i bedrift derimot, er ikke lett å få til av flere årsaker. Det er ressurskrevende for en industribedrift å ta seg av en student. Når det går dårlig for bedriften, nedprioriteres dette ofte, og når det går godt, «har de ikke tid». På grunn av disse utfordringene er det særskilt viktig å beholde, og eventuelt trappe opp offentlig sektor-ph.d. og næringslivs-ph.d. Disse ordningene er i særklasse viktig for samarbeid med arbeidslivet og utvikling av kompetanse i arbeidslivet.

Ved enkelte fakultet har vi utviklet praksismuligheter i for eksempel sosiologi og statsvitenskap. Denne praksisen er utviklet i samarbeid med arbeidslivet og fra innværende år er praksis også utvidet til også å gjelde for enkelte andre studieprogram ved UiS. Når det gjelder samarbeid med internasjonalt arbeidsliv og institusjoner, vises det til ECIU University.

Hvordan UiS kan bidra til at arbeidslivet får bedre kunnskap om våre studenters kompetanse. Enkelte av våre studieprogram bruker sosiale medier til å bidra til at studieprogrammene profileres i arbeidslivet, men vi har ingen systematisk profilering. UiS gir studentene en solid faglig basis som kan anvendes på mange områder

I vårt kvalitetssystem er det nedfelt at UiS skal ha systematisk gjennomgang av studieprogram og deres læringsutbyttebeskrivelser. UiS legger vekt i på å ha læringsutbyttebeskrivelser som kommuniserer godt både med studenter og arbeidslivet.

Arbeidsplassbaserte utdanninger er utviklet i noen få fagfelt. Dette er ordninger som er gunstige både med henblikk på samarbeid, med henblikk på utdanning av arbeidstagere og knytter UH institusjoner tettere opp til ledelsen av arbeidsstedet.

3. Samarbeid om studentenes læring

Stavangerregionen er kjennetegnet av store omstillinger i samfunns-, arbeids- og næringsliv. Et sentralt element i utviklingen av denne regionen har vært og er, et nært samarbeid mellom arbeids- og næringsliv og universitetet. Dette har blant annet ført til institusjonalisering av innovasjon og nytenking gjennom f. eks. Validé. Validé sitt samfunnsoppdrag er å legge til rette for kommersialisering av innovasjoner fra tidlig forsknings- og utviklingsfase. I dette arbeidet bygges viktige nettverk og samarbeidsarenaer mellom studenter, forskere, grundere og næringsliv.

Det er utstrakt grad av samarbeid med arbeidslivet, selv om dette samarbeidet tar ulike former. I enkelte fagmiljøer er det etablert solide nettverk og godt samarbeid med arbeids- og næringsliv, mens i andre er det en utfordring å få skalert opp arbeidsrettede tiltak. Innenfor enkelte av humaniora- og samfunnsfagene er det

tilbud om praksisopplæring. Erfaringene fra praksisopplæring er gode og kan vurderes også for andre studieprogram.

Det er viktig å få etablert et godt begrepsapparat nasjonalt for ulike former for praksis, de ulike roller og arbeidsoppgaver som inngår i praksisopplegget både i UH sektoren og i arbeidslivet. Arbeidslivsportaler må utvikles i takt med denne begrepsavklaringen slik at en gjennom nasjonale digitale løsninger kan fasilitere studenters utplasseringer og deres læring i slike studieperioder.

Praksis i utlandet er viktig for flere av våre utdanninger. Det er ønskelig med fleksibilitet med hensyn til varigheten av praksisoppholdet. Her må dagens internasjonaliseringsordninger gjennomgås.

I flere av våre programmer finner vi utstrakt bruk av gjesteforelesere fra arbeidslivet. Det oppfordres også til aktive undervisnings- og vurderingsformer som i større grad engasjerer studentene i reell problemløsning. Det legges opp til samarbeid med næringslivet om utvikling av case for casebasert undervisning.

UiS er fremover lent i utvikling av ulike teknologiløsninger til bruk i opplæring og utdanning innen helsefag spesielt, men også innenfor andre fagområder. Det er et tett samarbeid mellom UiS og Laerdal Medical i utvikling av blant annet simuleringsverktøy i opplæringsøyemed.

Innen teknologiske fag har det lenge vært samarbeidet med industrien om bachelor- og masteroppgaver. Flere av kandidatene blir tilbudt en kontorplass ute og får tildelt en veileder fra industrien som de må forholde seg til i det daglige. I nedgangstider er det ikke alle bedrifter som kan prioritere dette, men over halvparten av oppgavene våre har hele tiden vært eksterne. Denne form for «arbeidsintegret» læring ser UiS som en viktig fremtidig modell.

I 2018 etablerte UiS en Samhandlingsportal. Dette var ett av fire digitaliseringsprosjekt, med delfinansiering fra Direktoratet for forvaltning og IKT (DIFI), igangsatt ved UiS. Bedriftene sender inn oppgaveforslag, som blir kvalitetssikret av fagansvarlige før de publiseres i Samhandlingsportalen. Studentene kan så gå inn på portalen og søke etter relevante bachelor- og masteroppgaver.

I fjor arrangerte UiS Bachelor- og masterdagen i samarbeid med Society of Petroleum Engineers, Student Chapter Stavanger. Studentene fikk informasjon om oppgaveskriving generelt og om gjeldende regler for bachelor- og masteroppgaver. Bedrifter i regionen viste stor interesse for studentoppgaver, og flere bedrifter hadde oppgaver klare som studentene kunne melde sin interesse for. Seks av selskapene hadde også presentasjoner på de instituttvisene møtene; Avinor, Miles, Wintershall, Bitrunner, Innovasjonsparken og Nordic Unmanned.

Rekruttering av ansatte med omfattende tidligere arbeidslivserfaring kan være en utfordring i høyere utdanning. Kravet om akademisk grad på ph.d.-nivå kan gjøre det vanskelig å ansette personer med viktig og relevant arbeidslivserfaring. Dette gjelder særlig i de profesjonsrettede utdanningene. Delte stillinger kan her være et mulig alternativ.

4. Myndighetsnivå

UiS kan ikke se at gjeldende forskrifter er til vesentlig hindring for å ha godt samarbeid med arbeidslivet. For å få tilstrekkelig antall praksissteder går det mye tid og ressurser til avtaleinngåelse. Myndighetene kunne lagt til rette for at offentlig sektor i større grad forplikter seg til å ta imot studenter i praksis på samme måte som det stilles lærlingeplasser til rådighet. Dette ville spart institusjonene for tid og ressurser og samtidig ført til at flere studenter kunne fått tilbud om praksis.

Myndighetene bør også vurdere om det skal stilles krav til hospitering for profesjonsutdanningene for å sikre at utdanningene våre har arbeidslivsrelevans og er faglig oppdatert. Gjensidig hospitering kan også vurderes slik at vi også sikrer at samarbeidspartnere i arbeidslivet kjenner UH sektoren godt.

UiS vil påpeke at meldingen må inneholde viktige elementer i tverrfaglig samarbeid. Det er viktig at våre studenter har tverrfaglig kompetanse og erfaring.

5. Eksempler

Det Nasjonale Improved Oil Recovery Senteret (IOR-senteret) skal finne nye løsninger for norsk sokkel ved hjelp av verdensledende forskning og nært samarbeid med industri og næringsliv. I overkant av 25 prosent av IOR-senterets budsjett er forbeholdt studentene våre. I løpet av senterets levetid vil vi ha utdannet nær 30 doktorgradsstudenter. Målet er at alle skal ha en veileder fra industrien. Også masterstudentene som er tilknyttet senteret nyter godt av det tette båndet til næringslivet. Flere av masterstudentene har valgt oppgaver initiert av industrien, og da er det en stor fordel at senteret har gode kontakter i olje- og serviceselskapene. Senteret har også tett samarbeid med Oljedirektoratet, som har bidratt med veiledere til masterstudentene.

De siste to årene har masterstudentene deltatt aktivt under konferansen IOR NORWAY. Studentene har hatt sin egen arena, Master's Corner, der hensikten er at studentene skal få vise seg fram til industrien, knytte kontakter og kanskje øke muligheten for å få seg en relevant jobb etter utdanning. Det første året (2018) delte studentene ut et hefte med CV og sammendrag av masteroppgavene sine. I år fikk studentene vist fram enda mer av det faglige da de stilte med poster og ett minuttst presentasjon foran et stort publikum. Tilbakemeldingene var gode og dette er nyttig både for studentene og for industrien.

UiS prosjektet **Future Energy Hub** jobber aktivt for å styrke samarbeidet med næringslivet og finne nye samarbeidsmetoder. Prosjektet har fått støtte fra Forskningsrådets kapasitetsløftmidler, Fylkeskommunen og en rekke næringslivspartnere. Future Energy Hub har som overordnet mål å bygge opp kompetanse rundt grønnere bygg og bydeler, og styrke UiS som samarbeidspartner for næringslivet.

I mars 2019 arrangerte prosjektet et **Hackathon – Future Energy Hack**. Her ble studenter invitert til ei helg med problemløsning i samarbeid med næringsliv og offentlige aktører. I 48 intense timer (fra fredag til søndag) jobbet åtte studentlag etter innovasjonsprinsipp hentet fra teknologi- og gründermiljø. Studentene kom fra ulike studieprogrammer. Fellesnevneren for utfordringene studentene fikk var *smarte og bærekraftige byer*.

Ideene studentene kom frem til, holdt svært høy kvalitet. Flere av næringslivsaktørene som var med som mentorer uttalte at dette var ideer de ønsket å arbeide videre med. I tillegg skal to av studentlagene forsøke å kommersialisere sine løsninger gjennom UiS sin studentinkubator LevelUp. Et hackathon er et godt supplement til andre former for næringslivssamarbeid, ettersom man på svært kort tid får etablert kontakt mellom studenter og næringsliv. Det er forventet at denne typen arrangement vil ha en rekke positive synergieffekter både for universitetet og næringslivet.

Drillbotics er en internasjonal konkurranse mellom universiteter i regi av Society of Petroleum Engineers (SPE). Målsetningen er å designe og bygge en selvstyrt borerigg med tilhørende utstyr som kan bore en vertikal brønn så raskt som mulig, samtidig med at kvalitet på brønn, borerigg og borestreng er ivaretatt. UiS Drillbotics ble etablert i 2016, og ledes av professor Dan Sui fra Institutt for energi og petroleumsteknologi (IEP). I løpet av de siste tre årene har mer enn 20 bachelor-, master- og doktorgradsstudenter jobbet i prosjektet i samarbeid med andre forskningsinstitusjoner og selskap som Norwegian Research Centre (NORCE) og Aker BP. I tillegg til konkurransedeltakelse, har studenter i UiS Drillbotics arrangert seminar, hatt et tre ukers opphold i Aker BP sine kontorer i Jättåvågen, deltatt på bedriftsbesøk og andre arrangement. Som følge av samarbeidet har to av studentene fått deltidsjobb hos Aker BP ved siden av studiene sine.

6. Supplerende spørsmål om kvalitet og relevans i obligatorisk praksis for helse- og sosialfag og lærerutdanning

Helse- og sosialutdanninger

Sett i lys av dette kunnskapsgrunnlaget, hva er de største utfordringene for et gjensidig samarbeid mellom institusjonene og tjenestene? Hvilke tiltak kan være egnet for å løse utfordringene?

UiS sin erfaring med samarbeid med helseinstitusjonene er gode. De største utfordringene er å få tilstrekkelig antall praksisplasser. Dette gjelder alle typer helseutdanninger.

Tiltak som etablerer en felles forståelse mellom praksissted og utdanningsinstitusjon bør iverksettes. Konkret vil en her peke på etablering av samhandlingsarenaer som sentralt. Å gi informasjon til praksisfeltet om hva

som rører seg på utdanningsfeltet, samt å motta informasjon om utfordringer mv. fra praksisfeltet ansees som viktig for å jobbe fram en felles forståelse. Praksisfeltet må dermed i sterk grad bli invitert inn i utformingen, og også i evalueringen, av studieemner og programmer. Et annet tiltak kan være etablering av felles FoU prosjekter.

Hva kjennetegner et velfungerende samarbeid mellom utdanningene og praksisfeltet, og hvordan bidrar et slikt samarbeid til utvikling av utdanningene?

Et velfungerende samarbeid kjennetegnes med etablering av felles målsetninger og dermed også en felles forståelse av utdanningsløpet til studentene. Slikt samarbeid kjennetegnes av forholdsvis hyppig formell og uformellkontakt mellom aktører fra begge sider, samt relevant studentinvolvering. I tillegg fordrer det at relevant kompetanse og ressurser er stilt til rådighet.

Ved sosialutdanningene er det krevende å skaffe tilstrekkelig antall relevante praksisplasser i barnevern og sosialt arbeid. I motsetning til andre profesjonsstudier, som f.eks. lærerutdanningene og sykepleierutdanningene, har de sosialfaglige utdanningene ikke et praksisfelt hvor myndighetene gir praksisstedene økonomiske incentiver eller har pålagt dem gjennom lov å ta imot studenter i praksis. Dette innebærer at våre praksiskoordinatorer årlig må ut i forhandlinger og appellere til praksisstedenes velvilje for å få kabalen til å gå opp. Våre nåværende praksisplasser reflekterer hele spekteret av arbeidssteder som kan være relevant for våre studenter etter fullført utdanning.

Hvordan kan samarbeidsavtalene mellom institusjonene og tjenestene bidra til økt kvalitet og relevans i praksis i helse- og sosialfagutdanningene?

Samarbeidsavtalene (for vår del spesielt praksisavtalene) mellom praksisfeltet og utdanningsinstitusjonene er svært viktige. Dels for at samarbeidet mellom aktørene er ledelsesforankret på en god måte slik at man i neste omgang forplikter seg til å stille nødvendige ressurser til rådighet. Dette strukturelle grepet bidrar til enklere organisering av praksisundervisningen. Diskusjonene omkring avtalene bidrar også som en test på om utdanningsinstitusjonens (og studentens) fokus er samsvarende med praksisfeltets behov.

Hvordan bidrar samarbeidsorganer til å skape gode rammer for blant annet praksisstudier, kombinerte stillinger, veilederkompetanse, FoU og tjenesteinnovasjon?

Samarbeidsorganer er avgjørende for å realisere felles mål for praksis og utdanningsfeltet. Etablering av kombinerte stillinger, faste praksisveiledere samt felles FoU prosjekter og felles formidling ansees som viktige tiltak for en bedring av utdanningens arbeidsrelevans.

Lærerutdanning:

Hva er de viktigste utfordringene for et gjensidig samarbeid mellom aktørene i lærerutdanningsfeltet og barnehageeierne, og hvordan kan de etablerte samarbeidsforaene bidra til å møte disse?

UiS opplever at ansatte i lærerutdanninger og i barnehager og skoler, har et genuint ønske om å få til mer samarbeid og bedre og hyppigere «flyt» mellom de ulike utdanningsarenaene.

REKOMP og DEKOMP (desentraliserte ordninger for barnehage- og skolebasert kompetanseutvikling) er det som gir mest mulighet for å få større samvirke i reelle partnerskap. Gjennom slike ordninger, er det lærere i lærerutdanning og lærere i barnehage- og skole som møtes og arbeider sammen. Her er det mulig å utvikle ordninger som omfatter studenter, f.eks. i forbindelse med studenters FoU-arbeid. Alle lederne på fakultetet er engasjert i DEKOMP / REKOMP (fakultetsledelse og enhetsledere) og nærmere 40 ansatte er per i dag engasjert i diverse samarbeid bare i Sør og Midt Rogaland. Dette vil øke i årene framover.

Digitaliseringsmidler har satt oss i stand til å bygge opp en infrastruktur med «morgendagens klasserom» som også våre samarbeidspartnere i barnehager og skoler har stor nytte av. Våre studentassistenter gir opplæring til lærere i barnehage og skole, til kommunalt ansatte – og til elever.

NFLP og Ekspertgruppen har hatt liten innvirkning på samarbeid. Det som bidrar til samarbeid er relasjoner; de nære arenaene, som f.eks. «Skoleeierforum» i Rogaland hvor skoleledere og dekan møtes, alle møtene innen DEKOMP og REKOMP, arbeid med utvikling av studie- og emneplaner, arbeid med praksislærerutdanning og det vi kaller universitetsbarnehager og universitetsskoler, samt arbeid med andre praksisbarnehager og skoler, og ikke minst fellesskap om forskningsvirksomhet.

Hva kjennetegner et velfungerende samarbeid mellom utdanningene og praksisfeltet, og hvordan bidrar samarbeidet til utvikling av utdanningene?

Et velfungerende samarbeid handler om partnerskap. Det vil si at det er et samarbeid preget av gjensidighet og tillit. Et samarbeid hvor ulike kompetanser – og ulike interesser – møtes og brynes og gir resultater for begge (eller alle) parter.

Vi har ikke systematisk kunnskap om hvordan slike partnerskap eller samarbeidsprosjekter påvirker utdanningene. I det som følger nevnes noen av våre erfaringer:

- Samarbeid påvirker forståelse for hverandres kontekster
- Samarbeid påvirker kommunikasjon og utvikling av et felles språk – man forstår hverandre bedre
- Samarbeid og partnerskap handler om involvering
 - o Vi involverer barnehage og skoleansatte i vårt arbeid, vi inviterer dem inn til å evaluere våre programmer og emner og til å gi oss viktige tilbakemeldinger.
 - o Barnehage- og skoleansatte er medlemmer i våre råd og i fakultetsstyret. Hver eneste enhet som har ansvar for lærerutdanning har et eget råd som er oppnevnt av fakultetsstyret, og i de rådene er det medlemmer fra barnehage eller skole.
- Fakultetet er svært opptatt av og engasjert i praksisnær forskning. Det forutsetter at barnehager og skoler ønsker forskning og ser betydning av dette. Gjennom denne forskningen, skapes kunnskap som kommer lærerutdanningene til gode.
- Både forskning og samarbeid om barnehage- og skoleutvikling (DEKOMP og REKOMP) gir ansatte i lærerutdanning innsikt i virksomheten, innsikt i problemstillinger, og et kunnskapsgrunnlag som har stor betydning for utvikling av relevans i utdanningene.
- Gode relasjoner og gode fellesprosjekter mellom lærerutdanning og barnehager og skoler gir studentene bedre muligheter til innsikt i og samarbeid med barnehager og skoler utenom selve praksisopplæringsperiodene
 - o Veiledning av masteroppgaver har vært et felles prosjekt med lærere i en kommune og har gitt god innsikt i muligheter for utvikling av samarbeid som også gjør at skoler får økt kunnskap om egen virksomhet gjennom masteroppgavene som studentene skriver. Her er det altså store fordeler for både lærerutdanning og skole.
 - o I mange tilfeller kommer barn/elever og lærere til oss. Barn fra barnehager er på campus sammen med barnehagelærerstudenter og studentene får arbeide sammen med barn utenom praksisperioder. Det samme gjelder f.eks. kroppsøvingstudenter som får elever fra en skole på besøk på campus til undervisning.
 - o Lærerstudentene har undervisning som blir gitt av lærere i barnehage og skole. Dette er en del av studieåret utenom praksisopplæring. For GLU-utdanningene, er det også «profesjonsdager» som også benytter samarbeidende skoler i stor grad.
 - o Universitetsskoler har vært med på spesielle prosjekter som omfatter at studenter og ansatte er på skolen innen f.eks. et tema i samfunnsfag. Dette er også utenom praksisopplæringsperioder.
- Vi arbeider med å utvikle kvalitet i praksisopplæring og har hatt forsøksvirksomhet som har bidratt til mye bedre innsikt i hva som kjennetegner god kvalitet i veiledning og opplæring i flere fag. Dette har vært mulig å få til fordi praksislærere selv ønsker å være med.
- Praksislærerutdanning har vært en viktig måte for oss å bli kjent med skolene i vår region og å samarbeide tett med utvikling av kvalitet i praksisopplæring for studenter. Vi er derfor spent på om

utlysning av tilbud om praksislærerutdanning vil føre til en forringelse av kvalitet. Vi risikerer å faktisk eliminere et viktig møtepunkt mellom lærerutdanninger og skoler ved å fjerne den utdanningen fra det enkelte lærestedet.

Med hilsen

Klaus Mohn
Rektor

Astrid Birgitte Eggen
prorektor for utdanning

Saksbehandler: Marit Cecilie Farsund, tlf.: +47 51 83 30 38

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikke håndskrevne signaturer